

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia z dnia 21 lipca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych - II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 3 lipca 2017, przyznał M. P. emeryturę od 1 lipca 2017 roku, tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Wysokość świadczenia obliczona została na podstawie kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego ustalonego na kwotę 489.968,81 zł, składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w kwocie 103.052,76 zł, średniego dalszego trwania życia wynoszącego 252,70 miesięcy. Tak wyliczona kwota emerytury wyniosła 2.346,74 zł brutto.

(decyzja wraz z załącznikami – k. 15 akta ZUS)

W dniu 7 września 2017 roku M. P. złożyła odwołanie od powyższej decyzji złożoną podnosząc, że nie jest w stanie udokumentować swoich wynagrodzeń z okresu od 11 marca 1975 roku do 30 lipca 1977 roku oraz od 24 października 1977 roku do 31 grudnia 1979 roku, ponieważ pracodawca zlikwidował dokumentację pracowniczą. Wnioskodawczyni podkreśliła, iż w latach 1975 – 1977 pracowała na akord i w książeczce ubezpieczeniowej jest wpisana wysokość wynagrodzenia. Podniosła nadto, że w wynagrodzenia za okres 1977 – 1979 także są wyższe niż te, które uwzględnił organ rentowy. Tym samym wnioskodawczyni wniosła o zmianę wysokości przyznanej emerytury przy uwzględnieniu rzeczywistej wysokości wynagrodzeń w spornych okresach.

(odwołanie – k. 2)

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 21 września 2017 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy podkreślił, że podtrzymuje zasadność zaskarżonej decyzji oraz współlistniejącej z nią decyzji z dnia 19 lipca 2017 roku ((...)-2003) o ponownym ustaleniu kapitału początkowego.

(odpowiedź na odwołanie – k. 5 – 6)

Na rozprawie z dnia 20 marca 2018 roku wnioskodawczyni oświadczyła, że popiera odwołanie oraz wnosi o ustalenie wysokości zarobków w okresie 1975 – 1979. Wskazała, że nie posiada żadnych dokumentów potwierdzających wysokość zarobków w tym okresie poza książeczką ubezpieczeniową oraz angażami i świadectwami pracy.

(stanowisko strony – e – protokół rozprawy z dnia 20 marca 2018 roku – 00:00:55 – 00:05:03 – k. 24, płyta CD)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

M. P. urodziła się (...). W dniu 3 lipca 2017 roku złożyła wniosek o emeryturę.

(wniosek o emeryturę z dnia 3 lipca 2017 roku – akta ZUS)

W okresie od 11 marca 1975 roku do 30 lipca 1977 roku M. P. była zatrudniona w Zakładach (...) na stanowisku szwaczki łączarki w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem zasadniczym według kategorii 6c, tj. ze stawką 13 zł/h. Wynagrodzenie miało być naliczane według akordu. W okresie od 1 lipca 1976 roku do 31 lipca 1977 roku wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego wnioskodawczyni wyniosła 4.972 zł.

(świadectwo pracy z dnia 1 sierpnia 1977 roku – k. 17, zapisy w książeczce ubezpieczeniowej – k. 18)

W okresie od 24 października 1977 roku do 31 marca 1989 roku M. P. była zatrudniona w Zakładach (...) na stanowisku szwaczki łączarki, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem zasadniczym wynoszącym według grupy kategorii VI. 13 zł na akord.

(świadcstwo pracy z dnia 31 marca 1989 roku – k. 28, umowa o pracę – k. 29)

Decyzją z dnia 19 lipca 2017 roku (znak (...)–2003), Zakład Ubezpieczeń Społecznych, II Oddział w Ł. ustalił wysokość kapitału początkowego M. P. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 133.243,77 zł. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 95,94 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1.171,32 zł, okresy składkowe w wymiarze 25 lat i 16 dni, tj. 300 miesięcy. Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonej 87,66 %.

Ponadto, organ rentowy zaznaczył, że za okresy zatrudnienia nieudokumentowane wynagrodzeniem, tj. od 11 marca 1975 roku do 30 lipca 1977 roku, od 6 września 1977 roku do 10 września 1977 roku oraz od 24 października 1977 roku do 31 grudnia 1979 roku przyjęto wynagrodzenie minimalne obowiązujące w tym czasie proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy.

(decyzja z dnia 19 lipca 2017 roku – akta ZUS)

Przyjmując, że w okresie od 24 października 1977 roku do 31 grudnia 1979 roku stawka akordowa wnioskodawczynie wynosiła 13 zł/h, przyjmując obowiązujący w tym okresie wymiar godzin pracy w pełnym wymiarze zatrudnienia wynagrodzenie za okres od 24 października 1977 roku do 31 grudnia 1979 roku wyniosło 5.964 zł, w 1978 roku - 30.394 zł a w 1979 roku - 30.472.

Przyjmując, że w okresie od 24 października 1977 roku do 31 grudnia 1979 roku stawka akordowa wnioskodawczynie wynosiła 13 zł/h, przyjmując obowiązujący w tym okresie wymiar godzin pracy w pełnym wymiarze zatrudnienia oraz że w okresie od 1 lipca 1976 roku do 31 lipca 1977 roku miesięczne wynagrodzenie wnioskodawczynie wynosiło 4.972 zł miesięcznie, jej wynagrodzenie wyniosło 29.832 zł w 1976 roku oraz 38.804 zł w 1977 roku.

Przy tak ustalonych wysokościach wynagrodzeń kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 134.504,04 zł, natomiast emerytura - 2.365,08 zł brutto.

(pismo procesowe – k. 43, hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego – k. 44 – 50)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 roku (ust. 3). Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy).

Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku.

Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego

i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 roku, przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Kwestię ponownego ustalania kapitału początkowego reguluje art. 175 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114.

Zgodnie zaś z art. 114 ust. 1 pkt. 1, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja niewątpliwie wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, iż zarówno okres zatrudnienia jak i wysokość uzyskiwanego uposażenia nie może być wykazana w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r. II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998/11/342, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997-03-04, III AUa 105/97 opubl: OSA w W. rok 1997, Nr. 2, poz. 7; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 1993-08-18, III AUr 294/93 opubl: P.. Sąd. rok 1994, Nr. 3, poz. 6).

Należy zauważyć, że Sąd może przyjąć do ustalenia kapitału początkowego tylko te składniki wynagrodzenia, których wysokość została ustalona w postępowaniu, w sposób niewątpliwy. Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonej. Chodzi tutaj o umowy pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są

pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Mając to na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornym okresem zatrudnienia wnioskodawczynie.

W przedmiotowej sprawie istota sporu ostatecznie sprowadziła się do ustalenia wysokości wynagrodzenia wnioskodawczynie za okresy od 11 marca 1975 roku do 30 lipca 1977 roku, od 6 września 1977 roku do 10 września 1977 roku oraz od 24 października 1977 roku do 31 grudnia 1979 roku bowiem za te okresy organ rentowy przyjął, iż wnioskodawczynie uzyskiwała wynagrodzenie minimalne.

Wnioskodawczynie domagała się uwzględnienia zarobków za sporne okresy w wysokości, w jakiej otrzymywała to wynagrodzenie w rzeczywistości.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej z okresami zatrudnienia wnioskodawczynie oraz wysokością otrzymywanego wynagrodzenia, co dało podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle postawionych jej zarzutów.

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego, na podstawie załączonej do akt dokumentacji wnioskodawczynie, bezsprzecznie możliwe było ustalenie wysokości wynagrodzenia M. P. za okresy 24 października 1977 roku do 31 grudnia 1979 roku oraz od 1 lipca 1976 roku do 31 lipca 1977 roku, tj. zatrudnienie w Zakładach (...) oraz zatrudnienie w Zakładach (...). W konsekwencji, organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia wysokości kapitału początkowego, który wniósł 134.504,04 zł.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k. p. c., zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 21 lipca 2017 roku, w ten sposób że przeliczył od dnia 1 lipca 2017 roku emeryturę M. P. przy uwzględnieniu wartości kapitału początkowego na poziomie 134.504,04 zł.

K. J.